

Międzynarodowy arbitraż

FILIP BALCERZAK
Associate, SSW Spaczyński,
Szczepaniak i Wspólnicy

Wraz ze wzrostem międzynarodowej wymiany handlowej nie dziwi zawieranie i wykonywanie umów z kontrahentami z innych państw. Coraz więcej transakcji ma charakter transgraniczny i dotyczy nie tylko sąsiadów Polski, ale również podmiotów z innych kontynentów. Nie jest tajemnicą, że relacje biznesowe, szczególnie w takich okolicznościach, powinny opierać się nie tylko na wzajemnym zaufaniu, ale również na umowie. W przypadku problemów z jej realizacją zaufanie znika, a pojawiają się wzajemne rozliczenia i dochodzenie roszczeń.

Warto, by w umowie zawieranej z zagranicznym podmiotem obok postanowienia wskazującego prawo właściwe do umowy znalazły się również klauzule, które zabezpieczają skuteczność dochodzenia roszczeń, w przypadku gdy umowa nie jest prawidłowo wykonana lub też nie zostaje w ogóle zrealizowana. W przypadku braku umownych postanowień regułą generalną jest możliwość dochodzenia roszczeń w miejscu siedziby pozwanego. Powoduje to, że roszczeń można dochodzić jedynie przed sądami w innym państwie, w obcym języku na podstawie obcego prawa. Taka sytuacja faworyzuje jedną stronę kosztem drugiej i niejednokrotnie może utrudniać skuteczne dochodzenie roszczeń.

Dlatego też warto rozważyć zawarcie w umowach tzw. klauzul arbitrażowych, tj. postanowień zawierających zapis na sąd polubowny. W międzynarodowym kontekście postępowanie arbitrażowe oferuje w porównaniu z postępowaniem sądowym wiele korzyści. Warto wskazać m.in. na możliwość:

- poddania sporu arbitrom o innej narodowości niż strony sporu,
- toczenia postępowania w języku neutralnym dla obu stron; najczęściej jest to język angielski, co nie wyklucza jednak postępowania w innych językach,
- ustalenia miejsca arbitrażu w dowolny sposób; w tym kontekście warto zaznaczyć, że ustalenie miejsca arbitrażu nie wyklucza możliwości zorganizowania posiedzeń w innym uzgodnionym przez strony i arbitrów miejscu, a w niektórych przypadkach nawet jedynie przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość, a więc bez potrzeby odbycia podróży.

Międzynarodowy arbitraż oferuje elastyczność, która jest niezbędna w efektywnym postępowaniu w sprawach o charakterze transgranicznym, a której często brakuje w przed sądami powszechnymi. Co więcej, przypadku sporów z podmiotami spoza Unii Europejskiej jednym z elementów, które powinny być brane pod uwagę przy podejmowaniu czynności prawnych zmierzających do zapewnienia efektywnego dochodzenia roszczeń, jest kwestia egzekwowalności wyroków zapadłych przeciwko nieuczciwym kontrahentom. W przypadku wyroków arbitrażowych kwestia ta jest uregulowana w tzw. „Konwencji nowojorskiej”, na mocy której wyroki arbitrażowe są egzekwowalne w 148 państwach na całym świecie, które ratyfikowały tę konwencję.